

Sejmik województwa sandomierskiego w latach 1764–1795
Ustrój i funkcjonowanie

Paweł Paciorek

**Sejmik województwa sandomierskiego
w latach 1764–1795
Ustrój i funkcjonowanie**

ip | **Ipsa Facto**
wydawnictwo

Poznań – Kielce 2023

Recenzja:
dr hab. Jacek Pielas
dr hab. Magdalena Ujma

Projekt okładki:
Mariusz Stec

Redakcja, korekta:
Beata Kruś

Skład DTP:
Beata Kruś

Copyright by:
Paweł Paciorek
ORCID: 0000-0003-3764-5956

Copyright by:
Wydawnictwo Rys
Wydawnictwo Ipso Facto

Wydanie I
Poznań–Kielce 2023

ISBN 978-83-67287-87-6

ISBN 978-83-961177-5-5

Wydanie:

Wydawnictwo Rys
ul. Kolejowa 41
62-070 Dąbrówka
tel. 600 44 55 80

e-mail: tomasz.paluszynski@wydawnictworys.com
www.wydawnictworys.com

Wydawnictwo Ipso Facto
ul. Sienkiewicza 19/4
25-007 Kielce
tel. 535 025 423
wydawnictwo@konsorcjum.edu.pl

*Żonie Magdzie i Córce Kindze
dedykuję*

Spis treści

Spis treści	7
WSTĘP	9
ROZDZIAŁ I	
Województwo sandomierskie w drugiej połowie XVIII wieku	17
1. Obszar i ukształtowanie terenu	17
2. Liczba ludności województwa sandomierskiego w latach 1764–1795.....	23
3. Miasta i wsie województwa sandomierskiego – struktura społeczna i gospodarcza	32
4. Rody szlacheckie województwa sandomierskiego i ich przedstawiciele ...	48
ROZDZIAŁ II	
Organizacja i funkcjonowanie obrad sejmiku województwa sandomierskiego.....	63
1. Miejsce obrad sejmiku województwa sandomierskiego w czasach stanisławowskich	63
2. Czas odprawiania sejmików	68
3. Zasady sejmikowania, uczestnicy i funkcjonariusze sejmikowi.....	74
ROZDZIAŁ III	
Szlachta sandomierska w czasie bezkrólewia po śmierci Augusta III i elekcji Stanisława Augusta Poniatowskiego	133
1. Postulaty szlachty sandomierskiej na sejmiku przedkonwokacyjnym... 133	
2. Aktywność polityczna szlachty sandomierskiej na sejmie konwokacyjnym	145
3. Sejmik relacyjny i przystąpienie posłów do konfederacji generalnej (zawiązanie konfederacji wojewódzkiej)	154
4. Reprezentanci sejmiku sandomierskiego na elekcji oraz sejmie koronacyjnym.....	157
5. Uwagi końcowe.....	160
ROZDZIAŁ IV	
Sejmik województwa sandomierskiego wobec problemów ustrojowo-politycznych.....	165

1. Kwestie ustroju państwowego w oczach szlachty województwa sandomierskiego.....	165
2. Stosunek sejmikującej szlachty do reform sądownictwa.....	175
3. Szlachta sandomierska a konfederacje.....	180
4. Sejmik opatowski wobec polityki zagranicznej Rzeczypospolitej	195
ROZDZIAŁ V	
Polityka społeczna sejmiku województwa sandomierskiego.....	207
1. Sprawy szlacheckie na forum sejmiku	207
2. Kwestie miast i mieszczan	217
3. Polityka sejmików wobec chłopów.....	226
4. Stosunek sejmiku do „ludzi luźnych”	229
5. Sejmik a Żydzi województwa sandomierskiego	235
ROZDZIAŁ VI Sprawy Kościoła i edukacji na forum sejmiku	241
1. Kościół katolicki oraz dysydenci	241
2. Szkolnictwo i edukacja	256
ROZDZIAŁ VII	
Sejmik sandomierski wobec projektów reform skarbowo-wojskowych.....	267
1. Projekty reform skarbowych w obradach sejmiku.....	267
2. Projekty reform wojskowych na forum sejmiku.....	287
ZAKOŃCZENIE.....	299
BIBLIOGRAFIA.....	305
ANEKSY	323
SPIS TABEL.....	339